

LAUSUNTO

Hallituksen esitys laiksi kone- ja laiteinvestointien korotetuista poistoista verovuosina 2020-2023 (VM160:00/2019)

Kiitän valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntoni 30.10.2019 päivätystä luonnoksesta hallituksen esitykseksi otsikkoasiassa.

Esityksen suppean sisällön sekä käytettävissä olevan lyhyen vastausajan vuoksi pitäydyn lausunnossa hyvin yleisiin sisältöä koskeviin kommentteihin. Ne on tarkoitettu otettavaksi huomioon valtiovarainministeriön tarpeelliseksi katsomassa laajuudessa.

Hallituksen esityksessä esitettyjen lainsäädäntöehdotusten arviointi

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia EVL 30 §:ssä ja MVL 8 §:ssä tarkoitettujen koneiden ja laitteiden hankintamenoista tehtäviin poistoihin. Esityksen mukaan mainituista hankintamenoista saisi tehdä kaksinkertaiset poistot säännönmukaisiin poistoihin verrattuna. Enimmäismäärän korotus koskisi uusia vuosina 2020-2023 hankittuja ja käyttöönottoja hyödykkeitä. Laissa tarkoitettujen kaikkeen uuteen irtaimeen käyttöomaisuuteen kuuluvien koneiden, kaluston ja laitteiden vuotuinen enimmäispoisto olisi siten 25 prosentin sijasta 50 prosenttia. Esityksen taustalla on hallituksen päätös kasvua ja työllisyyttä tukevista toimista ja erityisesti yksityisten investointien lisäämiseksi.

Esityksen vaikutuksista on arvioitu lähinnä veron tuottoon eri veronsaajien kohdalla. Yritysten päätöksenteon kannalta yrityskohtaisten erityispiirteiden ja talouden epävarmuuden vuoksi vaikutusten arviointi on huomattavasti ongelmallisempaa. Kuten ehdotuksessa todetaan, korotetut poistot alentavat investointien tuottovaatimusta ja kannustavat niitä lisäämään, mutta matalan yhteisöveroasteen ja matalan korkoprosentin arvioidaan heikentävän korotetun poiston tehoa.

Lausuntopyynnössä on pyydetty näkemystä erityisesti esityksen ympäristövaikutuksista ja siitä, mikä on huojennuksen ajallisen keston vaikutus investointien toteuttamiseen. Näkemysten esittäminen pyydetyistä näkökulmista on äärimmäisen haasteellista. Yritysten päätöksentekoa pyritään ohjaamaan yksinomaan taloudellisin insentiivein, jolloin taloudellinen hyöty on sama riippumatta siitä, mihin uuteen käyttöomaisuuteen yrityksen investointi kohdistuu. Muutos antaa yrityksille mahdollisuuden siirtyä esimerkiksi ympäristöystävällisemmän cleantech- ja energiatehokkaamman teknologian käyttöön ja esimerkiksi kirjata kuluksi neljässä vuodessa käytännössä lähes koko vuonna 2020 tehtyjen

investointien hankintamenojen määrä ($50 + 25 + 12,5 + 6,25 = 93,75 \%$). Ratkaisu perustuu kuitenkin pelkästään yrityksissä tehtävään päätöksentekoon ja sen ympäristötietoisuuteen tilanteissa, joissa mainittu vaihtoehto on mahdollinen. Kuten esityksessä todetaan, järjestelmä ei lähtökohtaisesti ohjaa investointeja ympäristövaikutusten näkökulmasta.

Edellä esitetyllä tavalla ehdotettu muutos mahdollistaa sen, että yrityksen investoidessa esimerkiksi kokonaan uuteen tuotantolinjaan tai –tekniikkaan se voi oikein ajoittaen poistaa lähes sen koko hankintameno neljässä vuodessa. Tästä näkökulmasta neljän vuoden ajanjakso on perusteltu. Yhteisöverokannan ollessa alhainen (20%) näin saavutettava taloudellinen etu jää kuitenkin verraten vähäiseksi. Korotetuista poistoista aiheutuva taloudellinen etu saattaa muodostua suuremmaksi yksityisten elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden kohdalla, mikäli verotettavasta yritystulosta osa on yrittäjien tai yhtiömiesten ansiotulona verotettavaa tuloa.

Yhteenveto

Esityksen taustalla ovat talouden heikentyneet globaalit ja kansalliset ennusteet sekä yritysten vähentynyt halu investoida, joka on jatkunut jo pitkään. Sen vuoksi on perusteltua pyrkiä lainsäädäntötoimin edistämään kasvua ja työllisyyttä. Hallituksen esityksessä ehdotettujen EVL:n ja MVL:n säännöksiä koskevien muutosten voidaan katsoa olevan lainsäädännöllisesti tarkoituksenmukaisia toimia tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen sijaan mainittujen toimien vaikutusten arviointi on edellä esitetyin perustein erittäin ongelmallista.

Tampereella 4.11.2019

Juha Lindgren
professori, ma., vero-oikeus
Vaasan yliopisto